

Náhrada újmy a pojištění odpovědnosti školy

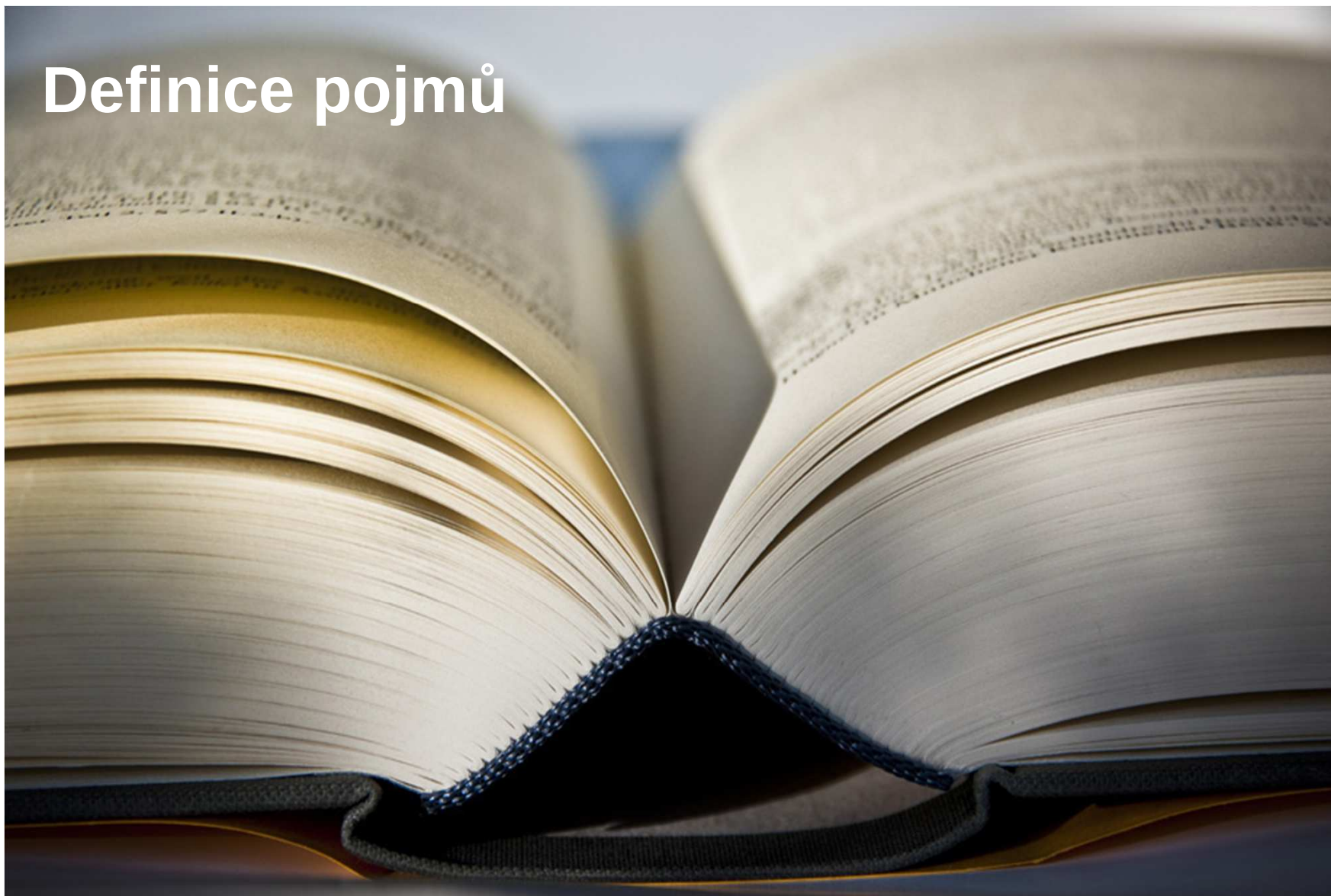
OBSAH

- Úvodní informace
- Definice pojmů
 - Náhrada újmy na jmění
 - Náhrada újmy na přirozených právech člověka
- Podmínky vzniku povinnosti nahradit újmu – výběr ustanovení
- Způsob a rozsah náhrady újmy
- NOZ a pojištění odpovědnosti
- Odpovědnost školy za škodu způsobenou žákům

Úplně na úvod

- Nahlédnutí do problematiky, upozornění na důležité momenty, nikoli detailní rozbor
- Obecné pravidlo: NOZ se řídí práva a povinnosti vzniklé od jeho účinnosti – 1.1.2014, ale
- Právo na náhradu škody/újmy vzniklé po 1.1.2014, způsobené **porušením povinnosti** stanovené právními předpisy, k němuž došlo před 1.1.2014 – řídí se stávající právní úpravou
- Právo na náhradu škody/újmy vzniklé po 1.1.2014 v případech **objektivní odpovědnosti** - řídí se NOZ
- Nerozhodl-li soud ke dni 1.1.2014 o náhradě škody vzniklé porušením povinnosti, může soud na návrh poškozeného přiznat i náhradu nemajetkové újmy dle NOZ, existují – li pro to zvláštní důvody (rozpor s dobrými mravy, krutost, bezohlednost...)

Definice pojmů

Majetková újma

- Újma na jmění
 - Jmění = souhrn aktiv i pasiv
- Majetková újma = újma na jmění = škoda = je vyjádřitelní v penězích
- Skutečná škoda
 - To, o co se snížila hodnota majetku
 - To, o co se zvýšily dluhy poškozeného
- Ušlý zisk

Nemajetková újma

- Nemajetková = neznamená přímou ztrátu majetku
 - Zásah do zdraví či života = ublížení na zdraví a usmrcení
 - Zásah do cti
 - Zásah do soukromí
- Hradí se tehdy, když:
 - Stanoví-li to zákon
 - Újma na přirozených právech člověka = život, zdraví, čest, důstojnost
 - Újma vzniklá porušením důležité právní povinnosti z hrubé nedbalosti nebo úmyslně se z touhy ničit, ublížit nebo z jiné zavrženíhodné pohnuty a osoba způsobenou újmu pociťuje jako osobní neštěstí, které nelze odčinit jinak
 - Stanoví – li tak zákon v některých zvláštních případech – náhrada za narušenou dovolenou, náhrady z nekalé soutěže

Podmínky vzniku povinnosti nahradit újmu – výběr ustanovení

Podmínky vzniku povinnosti nahradit škodu

- Povinnost nahradit škodu vyplývající z porušení povinnosti
 - NOZ nově důsledně rozlišuje podmínky vzniku povinnosti škůdce nahradit škodu s ohledem na to, zda ji způsobil porušením:
 - Zákona – předpoklad zavinění
 - Smlouvy – předpoklad porušení smluvní povinnosti
 - Zásad dobrých mravů – předpoklad úmyslu
- Povinnost nahradit škodu vyplývající z právní skutečnosti
 - Obdobně jako v dosavadní úpravě (škoda z provozní činnosti, škoda způsobená věcí, škoda na odložené věci, škoda na vnesené věci...)

Prevenční povinnost

- Dle NOZ - § 2900
- „Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného“
- Okolnosti případu, zvyklosti soukromého života = jaké jednání lze rozumně očekávat
- Porušení prevenční povinnosti = povinnost k náhradě za porušení zákona
- Dle SOZ (40/1964 Sb.)
- „Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí“

Prevenční povinnost – povinnost zakročit

- Povinnost zakročit na ochranu jiného
 - Má ten, kdo vyvolal nebezpečnou situaci nebo má nad ní kontrolu
 - Odůvodňuje-li to povaha poměru mezi osobami
 - Jinak pouze tehdy, lze-li hrozící újmu snadno odvrátit a kdy následky hrozící újmy zjevně převyšují námahu a úsilí, které je třeba k zákroku vynaložit
- Porušení prevenční povinnosti = povinnost k náhradě za porušení zákona
- Nutné prokázat příčinnou souvislost mezi nekonáním a vznikem újmy

Upozornění na hrozící újmu

- Kdo porušil právní povinnost, nebo kdo může a má vědět, že ji poruší, oznámí to bez zbytečného odkladu osobě, které z toho může vzniknout újma a upozorní jí na možné následky.
- Splní-li oznamovací povinnost, nemá poškozený právo na náhradu té újmy, které mohl po oznámení zabránit

Varování před nebezpečím

- Nemůže vyloučit povinnost k náhradě újmy
- Mělo by být zohledněno při posouzení případné účasti poškozeného na vzniku újmy

Vzdání se práva na náhradu škody

NOZ:

- Lze smluvně omezit
- S výjimkou
 - Náhrady újmy na přirozených právech
 - Hrubé nedbalosti
 - Úmyslu
 - Slabší strany

SOZ:

- Nelze se vzdát budoucích práv
- O-Z:
 - V obchodně právních vztazích je možné
 - S výjimkou úmyslu

Náhrada újmy v případě porušení zákona

- Předpoklad zavinění z nedbalosti
- Škůdce se může vyvinit = prokázat, že nezavinil
- Nedbalost
 - nejedná-li škůdce tak, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku očekávat
 - Škodce dal najevo zvláštní znalost nebo dovednost a nevyužil je nebo neuplatnil

Náhrada újmy v případě porušení smlouvy

- Poruší-li strana povinnost ze smlouvy, nahradí škodu z toho vzniklou druhé straně nebo i osobě, jejímuž zájmu mělo splnění ujednané povinnosti zjevně sloužit
- Možnost zproštění povinnosti k náhradě
 - Jen, prokáže-li ten, kdo smlouvu porušil, že ve splnění povinnosti ze smlouvy zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli
- Platí nejen v obchodním styku, ale i v soukromém životě!

Náhrada újmy - zvláštní ustanovení

- Škoda z provozní činnosti
 - Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení soužící k výdělečné činnosti, nahradí škodu vzniklou z provozu, ať již byla škoda způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí.
 - Škudce se může povinnosti k náhradě zprostit, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo
- Škoda způsobená provozem zvláště nebezpečným
 - Provoz je zvláště nebezpečný, nelze-li předem rozumně vyloučit možnost vzniku závažné škody ani při vynaložení veškeré péče, zejména provoz provozovaný továrním způsobem nebo pokud se při něm používá výbušná nebo podobně nebezpečná látka
 - Škudce se může povinnosti s náhradě zprostit, prokáže-li, že škodu způsobila vyšší moc působící z venku nebo neodvratitelné jednání třetí osoby

Náhrada újmy - zvláštní ustanovení

- Škoda z provozu dopravních prostředků
 - Nevztahuje se na případy, kdy je dopravní prostředek poháněn lidskou silou
 - Pokud byla škoda způsobena okolnostmi, které mají původ v provozu prostředku, nelze se povinnosti k náhradě zprostit
- Škoda způsobené informací nebo radou
 - Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání nebo jinak vystupuje jako odborník, nahradí škodu, způsobí-li jí neúplnou nebo nesprávnou informaci nebo škodlivou radou danou za odměnu. Jinak se hradí jen škoda způsobená vědomě.
 - Bez možnosti zproštění

Náhrada újmy - zvláštní ustanovení

- Škoda na odložené věci
 - Bez omezení limitu
 - Vypadla možnost zprostit se odpovědnosti
 - Právo námitky opožděného uplatnění nároku na náhradu, není-li uplatněn do 15 dní
- Škoda na vnesené věci
 - Limit 100 násobek denní ceny ubytování
 - Nevztahuje se na vozidla
 - Právo námitky opožděného uplatnění nároku na náhradu po uplynutí 15 dní

Náhrada újmy - zvláštní ustanovení

- Škoda způsobená zřícením budovy nebo její části
 - Za určitých okolností je k náhradě povinen i předchozí vlastník
- Škoda způsobená věcí použitou při plnění závazku
 - Pouze škody způsobené vadou použité věci
 - Povinnosti k náhradě se nelze zprostit
- Škoda způsobená zvířetem
 - Povinnost k náhradě má vlastník nebo osoba, které bylo zvíře svěřeno
 - Možnost zproštění povinností k náhradě:
 - Slouží-li zvíře k výdělečné činnosti nebo obživě nebo jako pomocník osoby se zdravotním postižením
 - Pokud prokáže, že nebyla zanedbána potřebná péčivost

R E S P E C T
INSURANCE BROKERS

1993-2013

Za kvalitu pojištění přebíráme *osobní* odpovědnost

Způsob a rozsah náhrady újmy

Náhrada škody

- Škoda
 - Přednost má uvedení věci do původního stavu
 - Poškozený si může zvolit i náhradu peněžitou
 - Součástí skutečné škody jsou i účelně vynaložené náklady, které musely být k obnovení funkčnosti věci vynaloženy
 - Náhrada ceny zvláštní obliby – pouze, jde-li o poškození ze svévole nebo škodolibosti
- Náhrada při poranění zvířete
 - Náhrada všech nákladů spojených s péčí o zraněné zvíře, i když tyto náklady přesáhnou jeho cenu
 - Náklady však nesmí být větší, než by vynaložil rozumný chovatel v postavení poškozeného

Náhrada nemajetkové újmy při ublížení na zdraví nebo při usmrcení

- Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním
 - NOZ upřednostňuje náhradu v penězích
 - Může být i jiná forma, např. omluva
- Peněžitá náhrada za vytrpěné bolesti a ztížení společenského uplatnění – zrušena „bodovací vyhláška“, bude určovat soud podle vlastního uvážení – vzniká metodika NS
- Duševní útrapy manželu, rodičům, dětem nebo jiné osobě blízké – nejen v případě úmrtí, ale i zvláště závažného ublížení na zdraví
- Náklady spojené s péčí o zdraví
- Náklady pohřbu
- Peněžité dávky
 - Ztráta na výděлку
 - Ztráta na důchodu
 - Náklady na výživu pozůstalých

Náhrada nemajetkové újmy v ostatních případech

- V případě protiprávního činu
 - Z hrubé nedbalosti porušení důležité právní povinnosti
 - Úmyslný – touha ničit, ublížit nebo jiná pohnutka zvláště zavrženíhodná
- Povinnost nahradit nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu důvodně pociťuje jako osobní neštěstí, které nelze jinak odčinit

Odpovědnost školy za škodu způsobenou žákům v souvislosti s výukou

Právní základ nároku na náhradu škody

- I po 1.1.2014 v zákoníku práce - § 391 odst. 2, 3
- Za škodu, která vznikla žákům základních škol a základních uměleckých škol při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá právnická osoba vykonávající činnost dané školy; došlo-li ke škodě při výchově mimo vyučování ve školském zařízení nebo v přímé souvislosti s ní, odpovídá za škodu právnická osoba vykonávající činnost daného školského zařízení. Vykonává-li činnost školy nebo školského zařízení organizační složka státu nebo její součást, odpovídá za škodu jménem státu tato organizační složka státu.
- Příslušná vysoká škola odpovídá studentům vysokých škol za škodu, která jim vznikla porušením právních povinností nebo úrazem při studiu nebo praxi ve studijním programu uskutečňovaném vysokou školou nebo v přímé souvislosti s nimi. Pokud ke škodě došlo při studiu nebo praxi nebo v přímé souvislosti s nimi u jiné právnické osoby nebo fyzické osoby, odpovídá právnická nebo fyzická osoba, u níž se studium nebo praxe uskutečňovaly.

Rozsah náhrady škody

- Rovněž dle zákoníku práce
- Velmi diskutabilní je otázka stanovení výše škody na zdraví – bodovací vyhláška 440/2001 Sb. byla NOZem zrušena, ale § 394, odst. 2 zákoníku práce na ni stále odkazuje jako na platnou. Takže existuje teorie, podle které se některé pojišťovny řídí - vyhl. 440/2001 Sb. tak úplně zrušená nebyla a pro stanovení výše škody na zdraví je nadále účinná.
- To by ale znamenalo citelný rozdíl mezi nároky podle ZP a NOZ.
- ČSOBP na tuto teorii podle našich informací přistoupila, ale při výpočtu výše náhrady škody vychází z hodnoty bodu 250,-Kč
- Pro škodu na věcech, které se obvykle do školy nenosí, stále platí omezená odpovědnost – 10 000,-Kč

Děkujeme za pozornost

RESPECT, a.s.

Pod Krčským lesem 2016/22

142 00 Praha 4

tel.: +420 227 200 111

fax: +420 227 200 101

e-mail: respect@respect.cz

Mgr. Marie Lorencová

Vedoucí právního oddělení

mobil: +420 737 271 474

tel.: +420 227 200 153

fax: +420 227 200 101

e-mail: marie.lorencova@respect.cz